

Beleidskader Participatie

Inleiding

Al geruime tijd zien we een verandering in de samenleving waarbij inwoners, ondernemers en organisaties graag meer invloed willen hebben op de kwaliteit van hun fysieke of sociale leefomgeving. Ze willen graag betrokken worden bij de grote vraagstukken van vandaag, zoals de energietransitie, klimaatverandering of duurzame ondersteuning in het sociaal domein. De gemeente Teylingen begrijpt deze behoefte, juicht deze ontwikkeling toe en ziet hierin voor haarzelf als gemeente een belangrijke taak en kans weggelegd.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Randvoorwaarden Participatie	4
Spelregels Participatie	7
Participatiebeleid	9
Rollen in het participatieproces.....	12
Monitoren en evalueren	15

ng

De komst van de Omgevingswet in 2024 maakt ook dat participatie een steeds belangrijker onderwerp wordt. Participatie gaat over het zo vroeg mogelijk, ofwel op het juiste moment, betrekken van personen voor wie het initiatief, plan of activiteit gevolgen heeft. Dit kan ook gaan om personen die (in-)direct betrokken zijn bij een initiatief, plan of activiteit.

De Omgevingswet wil ruimte geven aan inwoners van de gemeente om meer ideeën in te brengen en biedt voor de gemeente zelf ook meer ruimte voor lokale afwegingen. De wet zegt alleen dat participatie moet gebeuren, maar niet hoe dat moet gebeuren. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid om een aanpak te ontwikkelen die het beste past bij de lokale situatie.

In dit beleidskader wordt uitgelegd wat het belang van goede participatie is, welke randvoorwaarden en spelregels hierbij gelden, hoe de uitvoering van een participatieproces eruit ziet en ten slotte wordt het belang van evalueren en monitoren van een participatieproces beschreven.

Dit beleidskader is van toepassing op alle participatievraagstukken binnen de gemeente Teylingen. Het gaat dus niet alleen om het opstellen van een omgevingsvisie door de gemeente of het aanvragen van een omgevingsvergunning door een inwoner, maar ook over bijvoorbeeld het opstellen van beleid in het kader van de energietransitie of het ontwikkelen van een buurtspeeltuintje door inwoners.

De gemeente experimenteert momenteel met participatie in het kader van de maatschappelijke agenda. De ervaringen die hierin opgedaan worden zullen na twee jaar verwerkt worden tot een verfijnde versie van dit beleidskader.

Participatie is altijd maatwerk. Een belangrijk uitgangspunt van goede participatie is het hanteren van de juiste spelregels en randvoorwaarden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van participatieprocessen, zoals opgenomen in dit beleidskader. Er is altijd sprake van een belangenafweging en het algemene belang kan hierin doorslaggevend zijn.

**Participatie is
altijd maatwerk**

Randvoorwaarden Participatie

De gemeente Teylingen vindt het belangrijk dat er een duidelijk participatiebeleid is voor alle initiatieven, plannen of activiteiten binnen de gemeente. Het doel van participatie is om zoveel mogelijk belangen die er spelen zo compleet, evenwichtig en transparant mogelijk in kaart te brengen. Om participatie volgens de bedoeling mogelijk te maken, kan de initiatiefnemer (inwoner, ondernemer of overheid) de volgende randvoorwaarden bij de voorbereiding en uitvoering van een participatieproces hanteren:

Het doel van participatie is om zoveel mogelijk belangen die er spelen zo compleet en transparant mogelijk in kaart te brengen

1 Goede voorbereiding:

- ✓ Overleg indien mogelijk met de betrokkenen op de locatie waar het initiatief straks komt;
- ✓ Nodig mensen tijdig uit, houd rekening met vakanties, feestdagen van diverse culturen;
- ✓ Gebruik begrijpelijke taal en werk met beelden: het is makkelijker meedoen als men weet hoe het eruit gaat zien;
- ✓ Verplaats u in de ander: hoe zou u bijvoorbeeld zelf reageren op een bouwplan in uw straat?;
- ✓ Besef dat mensen best onzeker kunnen worden van veranderingen in hun directe leefomgeving;
- ✓ Het kan helpen te werken met thema's zoals groen, verkeer, parkeren zodat u alle onderdelen van een plan goed aandacht kan geven;
- ✓ Omwonenden weten vaak veel over hun omgeving. Bereid u dus goed voor op vragen uit de buurt over bijvoorbeeld beschermde bomen of diersoorten of monumenten;
- ✓ Als u te maken heeft met veel participanten en veel belangen, laat het participatieproces dan begeleiden door een ervaren (onafhankelijk) procesbegeleider. Of laat bijeenkomsten begeleiden door een geoefend gespreksleider als u dat zelf lastig vindt;
- ✓ Creëer een gelijkwaardig gesprekspodium. Dat betekent dat belanghebbenden in gelijke mate de ruimte krijgen om hun input te geven en dat de inbreng van alle deelnemers wordt meegenomen. Bijvoorbeeld: wanneer een deel van de belanghebbenden een rechtstreeks contact heeft met raad of bestuur, moeten ook andere belanghebbenden die mogelijkheid hebben.

2 Maak de kaders duidelijk:

- ✓ Maak duidelijk wat het doel is van uw initiatief;
- ✓ Geef aan wat de kaders zijn, wat er al vast ligt en waarover overleg mogelijk is. Vaak ligt bijvoorbeeld het budget al vast, zijn er al eerder besluiten genomen, of is er simpelweg regelgeving waar u rekening mee moet houden;
- ✓ De gemeente gebruikt de leidraad ook als toetsinstrument bij aanvragen voor omgevingsvergunningen om te bepalen of het gekozen participatietraject in verhouding staat tot het initiatief.
- ✓ Licht toe over welke onderwerpen de participanten wel kunnen meepraten en over de speelruimte die er is. Het kan helpen om de organisaties die bepalend zijn voor uw initiatief, zoals het waterschap, de provincie en de gemeente, een rol te geven in het proces;
- ✓ Blijf communiceren, ook als er geen voortgang in het proces is en geef dit dan aan;
- ✓ Maak duidelijk wat de participant kan (terug) verwachten.

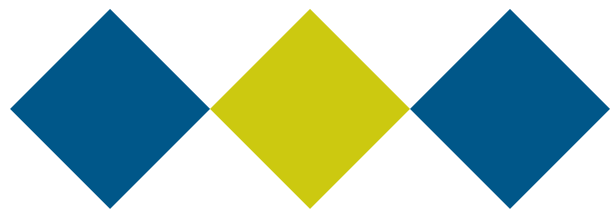
Ken uw participanten:

- ✓ Spreken deelnemers namens zichzelf, of vertegenwoordigen ze een groep? Bijvoorbeeld een belangengroep, een buurt of straat. Weet ook hoe zij zelf onderling de afstemming hebben geregeld;
- ✓ Stem de manier van communiceren en de werkvorm af op uw participanten. Zo loopt het proces prettig en soepel;
- ✓ Nodig eventueel raadsleden uit zodat zij zich een goed beeld kunnen vormen over het participatieproces;
- ✓ Om meer bekendheid te geven aan uw initiatief en uw participatietraject kunt u overwegen de pers te benaderen;
- ✓ Maak gebruik van informatie die er al is: de gemeente Teylingen heeft bijvoorbeeld veel informatie over de buurten. Zij kunnen u per buurt of wijk adviseren over wat er speelt en welke organisaties en platforms u mogelijk kunt betrekken.

Extra aandachtspunten:

- ✓ Informatiemanagement: dat wil zeggen dat de gemeente de omgeving proactief benadert en op een open en transparante manier informatie verstrekt;
- ✓ Verwachtingenmanagement: de omgeving moet in heldere taal worden uitgelegd wat hun rol in het proces is en in hoeverre zij daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen. Door helder aan te geven wat de speelruimte is, worden teleurstelling en frustratie bij belanghebbenden voorkomen;
- ✓ Kennismanagement: om als gemeente een open en transparante houding te kunnen aannemen, is het belangrijk dat de kennis binnen de gemeente op orde is. Is het beleid helder? Zijn de kaders bekend?;
- ✓ Afspiegeling en inclusiviteit: Dat betekent dat iedereen mee moet kunnen doen bij participatieprocessen. De gemeente Teylingen gaat in elk participatieproces op zoek naar relevante (groepen) inwoners en partijen. Dit betreft ook de 'zwijgende meerderheid' (ook wel het stille midden genoemd). De gemeente wil proberen deze groep inwoners ook te betrekken bij participatietrajecten. De gemeente zet inwoners zo veel mogelijk in hun kracht zodat ze zich vrij voelen om initiatief te nemen. Daarnaast probeert de gemeente ook juist inwoners te betrekken die niet vanzelfsprekend of gemakkelijk mee doen aan participatieprocessen.
- ✓ Tot slot stelt de gemeente participatie middelen beschikbaar om de initiatiefnemer te helpen om het participatietraject uit te voeren. Deze participatie middelen een handboek, een leidraad en een toolbox aan voorbeeldverslagen, documenten en participatie werkvormen.

Spelregels Participatie

Naast de genoemde randvoorwaarden, is het aan te bevelen om bij de voorbereiding en uitvoering van participatieprocessen bepaalde spelregels en werkafspraken te maken.

Het kan bijdragen aan het onderling vertrouwen in een participatietraject om samen met deelnemers de spelregels op te stellen.

Voor maatschappelijke en ruimtelijke initiatieven van bijv. speeltuintjes, tot gebiedsontwikkeling is het belangrijk om met elkaar werkafspraken te maken.

Bijvoorbeeld:

We denken in mogelijkheden

We nemen elkaar serieus

We hebben allemaal een eigen verantwoordelijkheid

We zijn daadkrachtig (actief)

We leren en verbeteren

We communiceren duidelijk en begrijpelijk

In het dagelijks taalgebruik lopen de woorden communicatie en participatie nogal eens door elkaar. Dat maakt dat de verwachtingen van deelnemers vaak niet gelijkgestemd zijn.

Communicatie

Communicatie vindt altijd plaats. Voor, tijdens en na een initiatief. Daarbij zijn kernwoorden: transparantie, tijdig en volledig. Dit zijn vormen van communicatie: **informer** en **consulter**. Informeren is traditioneel zendercommunicatie. Er wordt hierbij informatie gegeven over wat er gedaan wordt waarbij er weinig ruimte is voor het aanpassen van plannen. Consulteren is vragen om een reactie op plannen die al gemaakt zijn. Die plannen worden vervolgens op basis van de consultatie in meer of mindere mate aangepast.

Participatie

Participatie vindt plaats voordat een initiatief wordt gestart. Er is dan sprake van een voornemen om iets te gaan doen. Het is een bewuste keuze om op basis van een participatievoorstel met duidelijke spelregels te komen tot een initiatief waarop de samenleving invloed heeft kunnen uitoefenen. Vormen van participatie zijn in deze de termen **meedenken** en **meedoen**. Bij meedenken wordt de gezamenlijke denkkraft van de samenleving gebruikt om initiatieven zo goed mogelijk te laten aansluiten op de wensen van de omgeving (afgezet tegen andere wegingsfactoren). Bij meedoen wordt de samenleving uitgenodigd om te co-creëren (iets samen te maken).

Stappen participatieproces

De gemeente adviseert en stimuleert het gebruik van het hierna beschreven participatieproces voor aan de initiatiefnemer. Het participatieproces voor de initiatiefnemer start vanaf stap 2. Als de gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering en voorbereiding van participatieprocessen dan gelden de volgende spelregels en werkafspraken:

1 Paragraaf participatie

Elk college-/raadsstuk dat gaat over beleidsvoorbereiding, -ontwikkeling, -uitvoering, of -evaluatie bevat een paragraaf participatie waarin: een gemotiveerd advies staat over al dan niet participeren (aan de start van een traject) en staat welke resultaten de participatie heeft opgeleverd en wat daarmee is gedaan (aan het einde van een traject);

2 Participatievoorstel

Het participatievoorstel is een document dat wordt geschreven om de eerste kaders van het participatietraject op te stellen. Bij omvangrijke/ingewikkelde/gevoelige trajecten, ook wel trajecten waarop het bindend advies recht van de gemeenteraad van toepassing is, vraagt de initiatiefnemer vooraf aan de gemeenteraad om advies doormiddel van een participatievoorstel en indien nodig, een werksessie. Het doel van deze afstemming is om de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen om aandachtspunten mee te geven over de mate en de wijze van participatie richting de initiatiefnemer. In het participatievoorstel komen in hoofdlijnen aan de orde:

de 4 kernvragen (doelen, betrokkenen, verantwoordelijkheid en omgaan met de resultaten) en de antwoorden hierop;

of inspraak wettelijk verplicht is en zo niet of er al dan niet voor inspraak wordt gekozen;

de besluitvormingskalender op hoofdlijnen;

een voorstel voor de kaders die de gemeenteraad vooraf stelt en de rol die de gemeenteraad gedurende de verschillende fases inneemt;

het advies van de gemeente; en

andere factoren die meewegen in besluitvorming, zoals financiën, expert rapporten, politieke standpunten etc.

3 Participatieplan

Er kan nu een communicatie- en participatieplan gemaakt worden. Hierin worden de kaders verder uitgewerkt zoals opgenomen in het participatievoorstel. Het participatieplan bestaat uit:

Beschrijving van de randvoorwaarden en spelregels

Kalender (zowel de formele inspraakprocedure en beslistmomenten als de momenten voor communicatie en participatie richting bewoners en belanghebbenden);

Participatiemiddelen (per moment en per groep belanghebbenden);

Communicatieplan;

Budget (inclusief dekkingsbron);

4 Bijstellen participatieplan

Bij iedere volgende fase van het participatieproces wordt bekeken of bijstelling van het communicatie- en participatieplan nodig is. Klopt de planning nog? Zijn er nieuwe actoren? Zijn er andere middelen nodig? Zo nodig wordt een nieuwe krachtenveldanalyse gemaakt. Een krachtenveldanalyse is een document waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe de meningen van alle partijen verdeeld zijn en waar wensen en/of belangen liggen;

5 Participatieverslag

Van het participatietraject wordt een verslag gemaakt waaruit is af te leiden welke inbreng is gegeven en hoe deze uiteindelijk verwerkt wordt in de betreffende besluiten. Het is belangrijk dat dit participatieverslag afgestemd wordt met de deelnemers die betrokken zijn geweest bij het participatietraject. Dit om ervoor te zorgen dat alle meningen goed meegenomen worden;

6 Evaluatie

Participatie is altijd maatwerk. Pas wanneer helder is waarom, met wie en wanneer de participatie plaatsvindt, worden de meest geschikte participatiemiddelen, werkvormen en communicatiemiddelen gekozen. De keuze voor de middelen is afhankelijk van welk doel je hebt met participatie, wie deelneemt aan het proces en de fase waarin je je bevindt. Naast de traditionele middelen (zoals

bewonersbrief, bewonersavond en klankbordgroep) zijn er meer vernieuwende middelen, zoals een flitspeiling via social media, een internetpanel, een digitaal debat, webinar of een 'pressure cooker' om andere doelgroepen te bereiken en meer opbrengst te krijgen. In de door de gemeente ontwikkelde toolbox is dit verder uitgewerkt.

Participatiebeleid en de omgevingswet

De Omgevingswet geeft voor de gemeente de wettelijke plicht om participatiebeleid op te stellen. In dit beleid wordt aangegeven hoe de gemeente uitvoering geeft aan haar motiveringsplicht bij het opstellen van omgevingsdocumenten zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De gemeente maakt met deze motivering duidelijk hoe partijen zijn benaderd, welke partijen erbij betrokken zijn, hoe partijen hun inbreng hebben gegeven en wat met de inbreng is gedaan. Uit de motivering moet ook volgen welke afwegingen hierin gemaakt zijn.

De uitwerking van dit verplichte gemeentelijke participatiebeleid ziet o.a. op de participatieaanpak van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Met dit beleidskader wordt uitvoering gegeven aan deze wettelijke plicht.

Participatie bij aanvraag omgevingsvergunning

Nieuw in de Omgevingswet is dat de initiatiefnemer (burger, bedrijf of overheid) zelf verantwoordelijk is voor participatie en dit onderdeel van de aanvraag van een omgevingsvergunning. De gemeente Teylingen adviseert en stimuleert de initiatiefnemer om bij ieder initiatief na te denken over de ruimtelijke en maatschappelijke impact van het initiatief en wat dat vraagt aan participatie. Iedere aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt getoetst

aan het omgevingsplan. De beschikbaar gestelde leidraad helpt hierin een afweging te maken op welk niveau van participatie passend is. Deze leidraad* wordt ook door het college gebruikt als toetsingscriterium voor een omgevingsvergunning. De gemeenteraad heeft bepaald voor welke activiteiten die niet in het omgevingsplan passen participatie verplicht is. Als er een participatieplicht geldt voor de initiatiefnemer dan dient de initiatiefnemer een participatietraject te hebben uitgevoerd voordat er een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt ingeleverd. Hierin is het van belang dat de initiatiefnemer het participatieverslag bij de aanvraag voegt.

In dit participatieplan staat aangegeven:

Wat de ruimtelijke en maatschappelijke gevolgen zijn van het initiatief, plan of activiteit;

Wie de betrokkenen bij het initiatief, plan of activiteit zijn;

Wat de initiatiefnemer aan participatie heeft gedaan;

Hoe de initiatiefnemer omging met de inbreng van betrokkenen;

Wat de resultaten zijn van de participatie.

*De leidraad participatie is een richtinggevend document waarmee de initiatiefnemer kan bepalen wat het mogelijke gevolg is van het voorgenomen initiatief voor de samenleving. De leidraad helpt de initiatiefnemer in het bepalen van het participatieniveau.

Kiest een initiatiefnemer ervoor om geen participatie te organiseren en niet te voldoen aan zijn participatieplicht? Dan kan de gemeente ervoor kiezen om de aanvraag voor een vergunning niet in behandeling te nemen. De initiatiefnemer moet dan opnieuw een aanvraag doen.

Als de aanvraag in behandeling is genomen, toetst de gemeente de aanvraag onder meer op participatie. De initiatiefnemer wordt gevraagd om voor dat er gestart wordt met het participatietraject na te denken over wat de ruimtelijke en maatschappelijke impact van zijn plan, initiatief of activiteit is. De gemeente kijkt naar wie er zijn betrokken, hoe de participatie is verlopen en wat er is gedaan met de inbreng van de betrokkenen. De gemeente wil graag weten welke belangen er zijn, zodat zij deze kan afwegen.

De gemeente kan een omgevingsvergunning niet weigeren op het participatie onderdeel. Als de gemeente vindt dat er onvoldoende informatie is voor een afgewogen besluit, dan kan de gemeente ook zelf de participatie organiseren. Daarvoor kan zij bijvoorbeeld een zienswijzeprocedure starten. Participatie vervangt niet het officiële proces (voorlopige voorziening, bezwaar en beroep). Zodra de omgevingsvergunning is verleend, start het officiële proces. Het is dus mogelijk dat in een beroepsprocedure de Raad van State de omgevingsvergunning toch nog vernietigt. Bijvoorbeeld omdat niet alle verschillende belangen voldoende in beeld zijn gebracht om een afgewogen besluit te kunnen nemen. Het organiseren van participatie is dus ook in het belang van de initiatiefnemer.

De Leidraad is niet alleen bedoeld als hulpmiddel voor de initiatiefnemer, maar biedt de gemeente ook handvatten om te kunnen beoordelen of er eventueel nog een zienswijzeprocedure gestart moet worden.

In de Leidraad voor Initiatiefnemers zijn de regels voor participatie opgenomen en ook voorbeelden, tips en een toolbox voor de initiatiefnemer hoe de participatie te organiseren. In de geest van de Omgevingswet kiest de gemeente Teylingen ervoor om niet voor te schrijven wat aan participatie georganiseerd moet worden, dit vermindert namelijk eigen initiatief en creativiteit. Ook zegt de grootte of het soort activiteit niet altijd iets over de ruimtelijke en maatschappelijke gevolgen op de directe omgeving. De Leidraad is niet alleen bedoeld als hulpmiddel voor de initiatiefnemer, maar biedt de gemeente ook handvatten om te kunnen beoordelen of er eventueel nog een zienswijzeprocedure gestart moet worden.

Participatie bij omgevingsvisie en omgevingsplan

De gemeente moet zelf voor participatie zorgen bij het opstellen van de omgevingsdocumenten, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De gemeente Teylingen geeft aan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het opstellen van deze documenten betrokken zijn en wat de resultaten daarvan zijn.

Omgevingsvisie en omgevingsplan

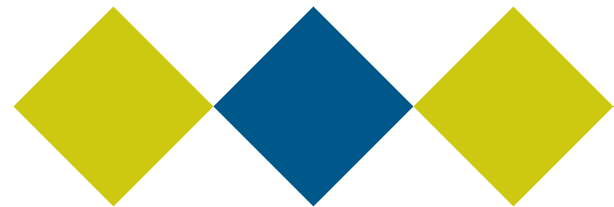
Bij het opstellen (actualiseren) van de omgevingsvisie en het omgevingsplan is meedenken het minimale participatieniveau, dit betekent dat inwoners en belanghebbenden hun ideeën, wensen en meningen naar voren kunnen brengen of voorkeuren kunnen aangeven. Deze neemt de gemeente mee. Een verslag van de participatie is een verplichte bijlage van de omgevingsdocumenten. In het verslag staan de resultaten van het participatieproces en een beeld van de verschillende belangen en hoe daarmee is omgegaan.

Bij het omgevingsplan moet de gemeente zorgen voor kennisgeving vooraf. De gemeente beschrijft in de kennisgeving vooraf aan het opstellen van het omgevingsplan wie worden betrokken, waarover en wanneer, wat de rol is van een ieder en waar meer informatie beschikbaar komt.

Er wordt bij de weging van de uitkomst van het participatieproces gekeken in hoeverre de ideeën van stakeholders of bijvoorbeeld inwoners nieuw/ander licht werpen op een bepaald deelgebied van de visie of het plan. In hoeverre passen de initiatieven bij de koers uit de visie per deelgebied?

In de basis is sprake van uitnodigingsplanologie. Dit betekent dat de gemeente op hoofdlijnen bepaalt waar ruimtelijk wel of geen veranderingen gewenst zijn met het oog op de lange termijn prognoses en te beschermen waarden. Het is planologie waarbij de gemeente zich uitnodigend en faciliterend opstelt tegenover initiatiefnemers. Deze basishouding is een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet. De overige randvoorwaarden en spelregels voor participatie staan in de vorige hoofdstukken genoemd. Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan gelden de volgende spelregels/werkafspraken:

Aan de gemeenteraad wordt door het college van burgemeesters en wethouders via een startnotitie gevraagd of ze akkoord zijn met de voorgestelde participatieaanpak. In de startnotitie wordt aangegeven wie de stakeholders en participanten zijn en hoe deze stakeholders en participanten worden betrokken; wat de rol van de gemeenteraad en/of stuurgroep in het participatieproces is en wanneer de gemeenteraad en/of stuurgroep betrokken wordt. De startnotitie wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. In het participatieplan wordt aangegeven wanneer de stakeholders en participanten worden betrokken; welke belangen de stakeholders en participanten vertegenwoordigen. Vervolgens wordt er een participatieverslag opgesteld waaruit is af te leiden welke inbreng is gegeven en hoe deze verwerkt wordt in de concept ontwerp-omgevingsvisie of omgevingsplan. Soms is het nodig om het participatieplan tussentijds bij te stellen. Met de uitkomsten van het participatieproces worden de concepten verder uitgewerkt door het college en vervolgens ter inzage gelegd voor zienswijzen en daarna uitgewerkt naar een definitief ontwerp.

Met de uitkomsten van het participatieproces worden de concepten verder uitgewerkt door het college en vervolgens ter inzage gelegd voor zienswijzen en daarna uitgewerkt naar een definitief ontwerp.

Rollen in het participatieproces

- 1 Raad
- 2 Rol gemeenteraad bij omgevingsvisie en omgevingsplan
- 3 Rol gemeenteraad bij omgevingsvergunning
- 4 College
- 5 Initiatiefnemer
- 6 De ambtelijke organisatie

1 Raad

De gemeenteraad heeft een belangrijke democratische rol in participatietrajecten.

De verschillende rollen die de raad kan aannemen, zijn:

Kaderstellend

Kaders vaststellen voor het participatietraject (inhoudelijk of op het participatieproces).

Controlerend

Voldeed het participatietraject aan de gestelde kaders?

Volksvertegenwoordigend

Adviseren over te betrekken belanghebbenden en/of over de vormgeving van het proces op basis van kennis van de lokale situatie.

2 Rol gemeenteraad bij omgevingsvisie en omgevingsplan

Participatie volgens de Omgevingswet betekent ook iets voor de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeenteraad:

Kaderstellend

De gemeenteraad stelt het participatiebeleid vast bij omgevingsvisie en omgevingsplan;

De gemeenteraad stelt de participatieaanpak bij de vaststelling (besluitvorming) omgevingsvisie en omgevingsplan vast middels een startnotitie met participatievoorstel en participatieplan/verslag;

Controlerend

De gemeenteraad controleert en evalueert de uitvoering van de participatieprocessen omgevingsvisie en omgevingsplan door het college.

3

Rol gemeenteraad bij omgevingsvergunning

Bij omvangrijke/ingewikkelde/ gevoelige trajecten, ook wel trajecten waarop het bindend advies recht van de gemeenteraad van toepassing is, wordt aan de gemeenteraad vooraf gevraagd om advies middels een participatievoorstel en indien nodig, een werksessie. Het doel van deze afstemming is om de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen om aandachtspunten mee te geven over de mate en de wijze van participatie richting de initiatiefnemer.

Kaderstellend

De gemeenteraad wijst aan de voorkant gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aan waarvoor een bindend adviesrecht van de raad en een participatieplicht voor initiatiefnemers van toepassing is;

Controlerend

De gemeenteraad controleert de uitvoering van de besluitvormingsprocedure omgevingsvergunning door het college wanneer sprake is van een bindend adviesrecht van de raad en een participatieplicht voor de initiatiefnemer. De uitkomst van het gevolgde participatietraject door de initiatiefnemer kan de raad meenemen in het bindend adviesrecht. Deze resultaten kunnen de raad helpen om een concreet beeld te krijgen van de belangen die er spelen in de fysieke leefomgeving.

4

College

Het college is verantwoordelijk voor het opstellen van het participatievoorstel, participatieplan en participatieverslag. Ze is ook verantwoordelijk voor het verlenen van omgevingsvergunningen en beoordeelt of er voldoende belangen in kaart zijn gebracht of dat alsnog gebruik moet worden gemaakt van een zienswijzeprocedure.

Daarnaast heeft het college een actieve rol in:

De geschikte informatie over participatie beschikbaar te stellen aan de gemeenschap en gemeenteraad;

Aansporing tot participatie binnen hun eigen portefeuilles – waar nodig of gewenst – en deelname aan de participatie om te ervaren en leren van de praktijk.

Participatief werken en bestuurlijke vernieuwing faciliteren en stimuleren. Hier gaat het om gezamenlijke acties met de gemeenteraad, ambtelijke organisatie en de gemeenschap om samen 'beter participatief te werken'. Deze acties kunnen het verkennen van dilemma's zijn of een specifiek traject rondom gepast proceskaders stellen of ondersteuning bij representativiteitsvraagstukken;

5 Initiatiefnemer

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van participatie en hoe hier vorm aan wordt gegeven. Er kan gebruik worden gemaakt van de Leidraad voor initiatiefnemers waarin handvatten staan voor een goed doorlopen participatieproces.

6 De ambtelijke organisatie

De organisatie vervult een belangrijke rol bij de uitvoering van participatie. Ambtenaren gaan in gesprek met inwoners die met initiatieven komen. Zij luisteren naar het initiatief van de inwoner en kijken hoe zij diegene kunnen helpen om ideeën verder te brengen. Het maken van verbinding tussen de gemeenschap en de gemeente is een cruciale rol voor de ambtenaar bij participatie.

Het maken van verbinding tussen de gemeenschap en de gemeente is een cruciale rol voor de ambtenaar bij participatie.

Monitoren en evalueren

Evalueren, monitoring en leren in brede zin zijn belangrijk voor participatie. Met een nadruk op leren werken gemeente en de samenleving aan inzichten, ontwikkeling en verbetering van participatie.

Dit beleidskader is de 1.0 versie. Op dit moment is nog niet alles te voorzien. Daarom stellen we nu een beleidskader 1.0 op. Na twee jaar evalueren we het beleidskader om te zien waar eventuele aanpassing benodigd is. Voor de evaluatie van dit participatie beleidskader zal gekeken worden naar (een selectie van) participatietrajecten die na de vaststelling van dit beleidskader doorlopen zijn. Ook zal voor het toetsingskader gekeken worden naar het doorlopen participatieproces en de onderdelen daarbinnen. Daarnaast zullen de gestelde randvoorwaarden, spelregels en rolverdeling getoetst worden.

versie: 3 juli 2023

Dit is een uitgave van:

gemeente
TEYLINGEN